

เทศน์อบรมในพรรษา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๓๕

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ศาสนาพุทธ พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่ประเสริฐ พระพุทธศาสนาเกิดเป็นช่วงๆ พระพุทธเจ้ามาตรัสรู้แต่ละพระองค์ๆ เป็นช่วงๆ พระพุทธศาสนา ศาสนาของพุทธะ ศาสนาของหัวใจ ศาสนานี้สอนเข้าถึงจิตถึงหัวใจ เพราะหัวใจนั้นเป็นภวณะที่รองรับพระพุทธศาสนา

หัวใจเป็นสิ่งที่ประเสริฐ หัวใจเป็นสิ่งที่เลอเลิศ คนจะมาเกิด หัวใจมันมีกรรมมันถึงมาเกิดเป็นคน ว่าอย่างนั้นเลย หัวใจมันมาเกิด มาปฏิสนธิ แล้วมันได้ร่างกายของมนุษย์ขึ้นมา ฉะนั้น หัวใจมันถึงประเสริฐ มันเป็นตัวนำ เป็นตัวต้นเหตุ มันละเอียดอ่อนจนไม่มีสิ่งใดๆ จะเข้าถึงมันได้ แล้วไม่มีใครสามารถจะรู้ได้ ถ้าไม่มีพระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ ไม่ได้หรอกมันลึกลับพอสมควร แต่มรรคผลมีจริง

มรรค คือการปฏิบัติ มรรคปฏิบัติ มรรคภายใน ไม่ใช่ปฏิบัติ...งานภายนอกนั้นเป็นงานของโลกเขา มรรคปฏิบัติ มรรค พระพุทธเจ้าสอนเรื่องมรรคา มีในศาสนาพุทธเรานี้ ยืนยันมาตั้งแต่ต้น มรรคา ในการเดินพันทุกซ์ มรรคปฏิบัติ มรรคนี้ทำให้เราพันทุกซ์ได้ หัวใจเป็นของที่ละเอียด สิ่งที่จะเข้าไปต้องอาศัยสิ่งนี้เข้าไป มรรคภายใน มรรคในภายใน

ในสงครามต่างๆ ตามหลักทฤษฎีของสงครามเขา การรบ สงครามที่ได้รับชนะ รบผ่านจากสงครามนั้นมาเป็นการชนะที่ไม่ดีเลย การจะรบแล้วชนะนะ การชนะที่ดีที่สุดคือการไม่ต้องรบ คือความสงบนิ่งใจ ไม่ต้องรบเลยนะ แล้วชนะ เห็นไหม นี่ใจ เราไม่ต้องขยับเลย มันนิ่งอยู่ปกติของมัน เป็นผู้ที่ชนะ เลอเลิศ ชนะถึงที่สุด พระอรหันต์เท่านั้น พระพุทธเจ้าและพระอัครสาวก พระอรหันต์ เป็นผู้ที่สงบภายใน ไม่มีกิริยาอีก เป็นผู้ที่ชนะประเสริฐ ไม่ต้องรบ ไม่ต้องขยับ

แต่ของเรานี้ขยับทั้งใจ แล้วขยับทั้งกาย ทุกข์ร้อนไปหมดเลย เพราะเราว่าเราเป็นชาวพุทธ ใจ ชาวพุทธ เห็นไหม การปฏิบัติ ความสม่ำเสมอในการปฏิบัติก็ลำบากแล้ว แล้วยังชวนขวยมา อีกเพื่อการปฏิบัติ เห็นไหม การมาสม่ำเสมอแค่ช่วงติดต่อนี้ก็ทำให้เราแทบทุกข์ยากแล้ว อุปสรรค จะมากมายไปหมดเลย อุปสรรคอันนี้เกิดจากเรายังไม่เชื่อมั่นในศาสนาใจ ถ้าเราเชื่อมั่น เราเห็น จริงตามศาสนา ตามคำสั่งสอนพระพุทธเจ้าแน่ แค่เชื่อแค่ศรัทธามันจะเห็นคุณค่า พอความเห็น คุณค่า งานอย่างอื่นมันจะสามารถปล่อยวางได้ มันจะปล่อยวาง มันจะอดคิด มันจะอดคิดมากนัก คิดติดกับการที่วาระเก็บหัวใจนี้เข้าไปใกล้ศาสนาพุทธ เข้าไปเฝ้าพระพุทธเจ้า เอาหัวใจไปเฝ้า นี้ ถ้าเราเข้าใจ เราศรัทธา ความศรัทธา ความอดคิดของใจ จะทำให้การปฏิบัตินี้สม่ำเสมอแล้ว การ ขวนขวายมานี้สม่ำเสมอ การชวนขวยมานะ

ความเชื่อ ความศรัทธา ความเชื่อ ฉะนั้น พอเชื่อในศาสนาพุทธ ก็ดูโลกสิ ชาวพุทธมากมาย มหาศาล มันได้แต่เอามาพูดกันเฉยๆ เวลาจะปฏิบัติจริงๆ ขึ้นมา เราได้ยืนมามาก มากจริงๆ ดีไป หมด รู้ไปหมด แล้วมันรู้อะไรนั่นนะ ความรู้นั้นเป็นความรู้ของกิเลสมันหลอกใจนะ เพราะเราไป ศึกษาเล่าเรียนมาเป็นความรู้ มันหนัก ความรู้อย่างนั้นหนักมาก เพราะมันรู้ๆ รู้แล้วอุปาทานมันยึด ยึดแล้วก็จินตนาการ เป็นธรรมะคันเดา เคาเอานะ

สังคมาที่ธรรมะคันเดา เหมือนคนตาบอดคุยกันเลย เหมือนคนตาบอดเถียงกัน จริงๆ เพราะ ใจมันไม่ได้สัมผัสธรรม มันไม่ได้สัมผัสความรู้สึก มันจะเอาความรู้สึกอันไหนมาพูดกันล่ะ มันก็ ต้องเอาแต่จินตนาการพูดกันซะใหม่ ตาบอดชัดๆ เลย แล้วเถียงกัน นั่นชาวพุทธเราเป็นอย่างนั้น หมดเลย ฉะนั้น แล้วพอจะมาปฏิบัติมันก็เหลือน้อยลงๆ

ฉะนั้น มันถึงควรภูมิใจ ควรภูมิใจนะ ควรภูมิใจว่าเราเข้าไปถึงแก่นใน ไม้ในป่า ต้นไม้ แก่นมันมีที่ต้น หล้าคาเอย ไม้เบญจพรรณเต็มไปหมด จะมีไม้สัก ไม้มะค่า สักก็ต้น แล้วหัวใจเรา นี้ต้องการเป็นแก่น ไม้ในป่านะ ป่าทั้งป่า ไม้ที่แก่น ไม้ที่มีค่าที่สุด เห็นไหม มันมีน้อยไหม? น้อย แล้วมันเกิดยากไหม? ยาก แล้วเวลาที่ว่ามันเจริญเติบโตมากกว่าจะใช้งานได้นี้ก็ปี แต่หล้ามันขึ้น ปีก็ขึ้นๆ แต่มันไม่มีประโยชน์ หล้านี้ไม่มีประโยชน์ มีแต่คนเขาตากที่ทิ้ง ถางทิ้งนะ

ความเป็นอยู่ของเรานี้เป็นหล้าหรือเป็นไม้แก่น

เป็นไม้แก่นมันเกิดยาก เกิดช้า แต่พอเกิดขึ้นมาแล้ว ประโยชน์มันมหาศาลเลย

ถ้าเราคิดอย่างนั้นนะ ให้หัวใจคิดแบบนั้น “ธรรมะทำไมมันยากอย่างนี้นะ กว่าที่จะเข้าถึง ทำไมมันยากอย่างนี้ ทำไมปฏิบัติมันยากอย่างนี้ ทำไมเราอ่านหนังสือ อ่านตำรับตำราพระพุทธเจ้า ในพระไตรปิฎก พระองค์นั้นบรรลुธรรมที่นั่น บรรลुที่นี่ บรรลุธรรมๆ”

เป็นไปได้ เป็นความจริง ศาสนานี้สอนเรื่องความจริง ศาสนานี้ไม่ใช่นวนิยาย ศาสนานี้เป็นปรัชญายอมรับว่าเป็นปรัชญา แต่ถ้าให้พูดถึงตามน้ำหนักแล้ว ศาสนานี้เป็นคำสอนที่จริง ตรง แน่วแน่ทั้งนั้น ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ผู้นั้นต้องได้ถึงธรรมแน่นอน ต้องบรรลุธรรมแน่นอน ต้องหักกิเลสได้แน่นอน ต้องชนะทุกข์ได้แน่นอน ต้องพ้นทุกข์ มันแน่นอน คำสอนนี้แน่นอน คำสอนที่พระพุทธเจ้าวางไว้เนี่ย มรรคปฏิบัติทางนี้แน่นอน

งานข้างนอก เลี้ยงชีพข้างนอก ก็เป็นเรื่องของข้างนอก เลี้ยงชีพภายใน หัวใจเห็นชัดๆ เลย เวลามันเราร้อนนั้นนะ มันกินอาหารเป็นพิษ ไม่ได้กินมันก็เป็นพิษอยู่โดยธรรมชาติของมัน ผู้ใดจะมีอำนาจอิทธิพลล้นฟ้าขนาดไหนก็เป็นผู้แพ้ ผู้แพ้ก็เลสไป จะให้มีอำนาจวาสนาเท่าไรก็แล้วแต่ จะมีอิทธิพลล้นฟ้าขนาดไหนก็แล้วแต่ มันอยู่ใต้กิเลส มันไม่สามารถพ้นจากอำนาจของกิเลสไปได้ มันเป็นขี้ข้าทุกคน ไม่มีใครเลยที่มีความสุข ยกเว้นแต่พระพุทธเจ้าและพระสาวกเท่านั้น ไม่มี

แต่เราหลงกัน เราไปมองอย่างนั้นนะ มองว่าคนนั้นดี คนนี้ดี คนนี้มีความสุข แล้วเราก็เอาสิ่งนั้นมาเป็นตัวตั้ง แล้วเราก็อยากจะมีเหมือนเขา เราก็ทุกข์ เขาก็ทุกข์ เห็นไหม นี่โลกเป็นความหลอก โลกนี้เป็นเรื่องของหลอกหลวง

ดูในสภาสี เถียงกันแต่เรื่องโกหก แล้วพูดด้วยนะ สิ่งที่คุณคิดมันไม่เป็นความจริง อยากให้เป็นความจริงต้องมีเอกสารตามความเป็นจริง เอกสารนั้นก็ ปลอมเอกสาร เอกสารปลอม เห็นไหม ความรู้เราก็เป็นของปลอม พยายามจะให้มันเป็นความจริงขึ้นมาให้ได้ มันเอาอะไรพึ่งได้ล่ะ

เหมือนกัน เรามองผู้มีอิทธิพล ผู้ที่ล้นฟ้า ผู้ที่มีความสุข เรามองแต่เขามันก็เป็นแบบนี้ ปลอม เอกสารปลอม ปลอมเอกสาร เหมือนกัน สมบัติปลอม ปลอมสมบัติ สมบัติไม่จริง สมบัติของโลก สมบัติที่มันเป็นของโลกเขา สมบัตินี้ไม่ได้เป็นเจ้าของสักคนหนึ่ง สมบัตินี้ผลัดกันชม สมบัตินี้เป็นของประจำโลก เราเกิดมาก็เจอ เราตายไปมันก็อยู่อย่างนั้นนะ มันจะเกิดมาไม่เกิดมา สมบัติของโลกเป็นของโลกเขา

เหมือนเพชรทั้งหมื่นองนะ ใครไม่ไปขุดมัน มันก็อยู่นั่นละ ขุดมาเจียรระโน แต่งแล้วเป็นแก้วแหวนเงินทอง เอามาประดับไว้ เราก็ตายจากมัน ไม่ตายจากมัน มันก็หายไป เป็นของโลกอยู่ทั้งนั้น มันเป็นธาตุ ๔...ปลอมไม่ปลอม? ทางโลกว่าถูกต้องไม่ปลอม มันเป็นเพชรจริงๆ แต่ทางศาสนาเรานี้ว่าปลอม ปลอมเพราะมันเป็นสมมุติ มันให้ค่าขึ้นมาตัวเอง เราไปหลงตรงนั้นนะ เราไปยึดในสิ่งที่ผิด เราไปจับสิ่งที่ผิด ของปลอมเราว่าเป็นของจริง

ของจริงๆ จะเข้าแสวงหาอยู่นี้ พุทธะ คือหัวใจเป็นของจริง มันเป็นอริยทรัพย์ มันเป็นของภายใน ความรู้ฝังลงที่หัวใจ ความรู้ต่างๆ มันฝังลงที่ใจ ความรู้นะ แล้วก็เอาความรู้นี้ไปกระทบกระทั่งกัน เพราะมันยังไม่สามารถไปชำระของมันให้สะอาดได้ มันมีตัวตนอยู่ ยังเบียดเบียนกันอยู่ จนกว่าตัวตนในหัวใจนั้นจะหมดสิ้นไป มันก็เป็นหัวใจอย่างเดิมนั้นแหละ แต่ไม่มีตัวตน มีความสุขมหาศาล นั่นนะผลของการปฏิบัติ ผลของการสั่งสอนของพระพุทธเจ้า มันสืบต่อๆ กันมาจากครูบาอาจารย์ จนมาถึงมือเรานี้ วางบนมือเรา เรายังประคองสมบัติอันนี้ไว้ไม่ได้ เห็นไหม

เราเป็นชาวพุทธ พระพุทธเจ้าฝากไว้กับบริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เห็นไหมฝากไหม? ฝาก อยู่ในมือไม่อยู่ในมือ เราเป็นชาวพุทธ เราเป็นบริษัท ๔ พระพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้กับบริษัท ๔ เราเป็นผู้ที่มีของประเสริฐอยู่กับมือ แต่เราไม่ได้มอง ไปมองของข้างนอกนั่นนะ ไปมองสมบัติของโลกเขาว่า เป็นของปลอมหรือของจริง เห็นไหม มองของปลอมๆ เดียวก็พลัดพรากจากกัน แล้วก็ไปตื่นตื่นไปกับเขา เอามาเป็นของจริง เอามาเป็นทุกข์เป็นร้อน สมบัตินั้นก็เป็นของปลอม

การเบียดเบียนกัน การแสวงหาด้วยกิเลส ด้วยการคดโกงกัน เห็นไหม มันก็ให้โทษในความทุกข์เจ็บแสบพออยู่แล้ว ในตัวสมบัตินั้นก็มีโทษ ในการแสวงหา ในการอยากได้ก็เป็นโทษ

แล้วความอยากมันมาจากไหน

นี่ไฟเผาอยู่ข้างใน ไฟเผาจะ ฟัง! ไฟ แต่เราไม่รู้

เช่น ผลไม้ลูกหนึ่ง มะม่วงก็ได้ อะไรก็ได้เป็นผลไม้ วางอยู่ข้างหน้า ผลไม้ เรามองสิ มันสดๆ แล้วเราวางไว้ข้างหน้า แล้วมองดูสิ ไว้หลายๆ วันเข้ามันก็จะเน่า มันก็จะเสียไป เรามีผลไม้ไว้ลูกหนึ่งนะ เป็นมะม่วง วางอยู่ข้างหน้าสิ เห็นไหม? เวลาเราเห็นเรารู้ว่ามันดี ถ้าเราได้ออกได้

กินเข้าไปนะ ไปอยู่ในห้องของเรา เราก็อ้อ! เรากินเข้าไป เราได้ลิ้มรส อร่อยด้วย แล้วเป็นประโยชน์ด้วย เราพอใจไหม? พอใจ ถ้าผลไม้ที่วางอยู่ตรงหน้าเรา เราเก็บไว้แล้วเราไม่กิน ปล่อยให้มันเน่าให้มันเสียต่อหน้าไป เราเสียดายไหม? เสียดาย เพราะเราเห็น เห็นไหม เราเห็นนี้ ภาพกระทบ

ร่างกายของเรามันก็เหมือนกับผลไม้ที่เน่าแหละ เกิดมาแล้วก็ตายเปล่า ตายเปล่าจริงๆ เหมือนผลไม้ที่วางไว้ต่อหน้าแล้วเน่าไปเลย เหมือนกัน เวลาผลไม้ เราเห็นเพราะมันเร็วใช่ไหม แต่ตั้งแต่เกิดจนตาย ในโลกนี้เกิดตายๆ เน่าเสียๆ ไปโดย... ได้อะไรขึ้นมา ทำความดีก็ได้ไป เกิดบนสวรรค์ ทำความชั่วก็เกิดนรก ทำความสมควรของมนุษย์สมบัติก็ได้เกิดเป็นมนุษย์อย่างเดิม เท่านั้นเอง เห็นไหม เน่าเสียไปชาติหนึ่งๆ เน่าเสียไปเฉยๆ นั่นนะ เป็นอนิจจัง เป็นกฎของไตรลักษณ์

ถ้าเรามองเห็นอย่างนั้น เราก็จะมองว่าพระพุทธเจ้าสอนเรื่องไตรลักษณ์ ไตรลักษณ์สรรพสิ่งนี้เป็นอนิจจังทั้งหมด เป็นอนิจจังนะ แต่เราไปยึดไปมั่นให้เป็นเรา ให้เป็นของเรา “สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นต้องเป็นทุกข์” ไอ้สมบัตินั้นเป็นทุกข์หรือเราเป็นทุกข์ละ มันอนิจจังทั้ง ๒ ฝ่าย สมบัตินั้นก็อนิจจัง ร่างกายก็อนิจจัง หัวใจก็อนิจจัง มัน ๓ ชั้นนะ แต่หัวใจนี้สมานเป็นอันเดียวกันหมดเลย ๓ ชั้นนี้มันสมานเป็นอันเดียวกันว่าเป็นของเรา เรายึดหมด

คูสิ ผลไม้ก็เป็นอนิจจังใช่ไหม เราก็คืออนิจจัง สมบัตินั้นก็เหมือนผลไม้ เป็นอนิจจัง อยู่ภายนอกเราก็เห็นแล้ว สมบัติภายนอกให้ผลเป็นทุกข์พอสมควร แต่สมบัติที่นั่นนะ เราเจอเจอ ทั้งๆ ที่เป็นของเรา เราลืมไปนะ เราทำตกหายไป มั่นให้ผลเราไหม

เพราะเราไปยึดใช่ไหม หัวใจไปยึดมันกับมัน มันถึงให้ผลความทุกข์กับเรา นี่คูสิ สิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ภายนอกแท้ๆ เลย กลับมีอำนาจเหนือใจเรานะ เพราะความโง่ของกิเลส เห็นไหม กิเลส มันหลอกใช้เรา มันหลอกใช้เรานะ ไปยึดสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์

เช่น อาหารที่เรากินไม่ได้ มันเข้าใจว่าอาหาร แล้วไปกินเข้า สิ่งนั้นก็ไม่ใช่ประโยชน์ เพราะมันเป็นวัตถุ มันไม่ใช่สมบัติของใจ มันไม่สามารถจะช่วยให้หัวใจนี้เวลาตายแล้วไปสวรรค์ได้ ไปในความดีได้ แล้วไปยึดมันเป็นโทษอีกชั้นหนึ่งด้วย เพราะเราไปเอาสิ่งที่เป็นวัตถุ เราเอาสิ่งที่เป็นนามธรรมอยู่ขณะนี้ ตำรวมเข้ามาๆ เห็นไหม

ให้พิจารณาข้างนอกแล้วมาพิจารณาใจนี้ อารมณ์ความนึกคิดนี้ก็เหมือนกับวัตถุอันนั้น ความทุกข์ในหัวใจก็เหมือนวัตถุอันนั้น แล้วหัวใจมันโง่ไปหยิบมัน ก็ดูมันเกิด ๆ ดับ ๆ ที่ใจ อารมณ์อันนั้นมันก็เป็นวัตถุอันหนึ่ง อารมณ์ที่เกิดขึ้นนะ ความทุกข์ ความสุขเป็นวัตถุอันหนึ่ง แต่ด้วยความโง่ของใจไปคว้าเข้า มันก็เลยทุกข์ มันไปคว้าไฟเข้าใจ ใจมันเสวยก็เหมือนกับเราเอามือไปหยิบ เราไปหยิบสมบัติ แก้วแหวนเงินทองไปหยิบมัน เต็มมือ แหม! อุ่นใจ สุขใจ พอใจ เพราะมันอยู่กับมือเราอุ่น ๆ ดีใจ ว่าของอยู่กับมือเรา มีความสุขมาก เวลามันทุกข์ มันสุข ก็หัวใจมันเสวย อารมณ์นั้นล่ะ มันก็เหมือนกับมันไปคว้าอยู่ในมือมัน แต่มันเอาใจคว้า มันเต็ม ๆ ใจเลยละ เสวยเข้าไปเต็ม ๆ เลย

นั่นนะเพราะความไม่รู้ เพราะความไม่รู้คิดว่ามันเป็นเรา คิดว่ามันเป็นของเรา

คำว่า “เรา” เราคิดขึ้นมา เราจะมองไม่เห็นเลย เราจะมองไม่เห็นเรา เราคิด เรา ๆ ๆ ไอ้ตัวกิเลสมันหลอกนี้ เพราะเราทำ เราจะพอใจทันที พอใจมาก ๆ เราก็ต้องสลัดอารมณ์ที่เป็นออกไปให้เห็นสภาพนั้นนะ เห็นสภาพเหมือนที่ว่า ทำไมเราเห็นผลไม่มีมันเนาต่อหน้า ทำไมเราเสียดาย ทำไมเราไม่ได้มองอารมณ์ที่ว่ามันเนา ทำไมเราไม่เสียดาย อารมณ์นี้ ร่างกายนี้

เพราะเราแยกออก ๆ ๆ นะ การแยกออกครั้งแรกทำให้หัวใจมันสงบ การแยกออกนี้ การแยกอารมณ์ออกไปให้ใจมันพัก เพราะถ้าใจไม่พัก ใจคิดออกไปตามอารมณ์ครั้งแรกเลย ฟังนะ! กรคิดออกไปครั้งแรกเลย นี่มันเป็นโลก สังเกตได้ เราคิดเรื่องสมบัติ คิดแล้วไม่มีความเบื่อหน่าย มันจะเป็นไปไม่ได้ที่ที่เราคิดถึงแก้วแหวนเงินทองแล้วให้เบื่อหน่าย ไม่มีทางเลย เรายังคิดถึง มันยิ่งจินตนาการว่าสวยมาก มีเงินอยู่เท่าไรก็ยิ่งจะนับให้มันเพิ่มขึ้น มีล้านก็จะนับครั้งที่สองให้เป็น ล้านสอง นับครั้งที่สามจะให้เป็นล้านสี่ มันมีการนับ มีการคิด มีการเพิ่ม ๆ ๆ ไม่มีทางปล่อยวาง

พระพุทธเจ้าสอนว่า ต้องให้สงบ ถึงมันสงบไม่ได้ต้องให้หยุดก่อน เห็นไหม เพราะคิดเป็นโลกแล้วมันคิดบวกคิดเพิ่ม พอคิดบวกคิดเพิ่มมันเป็นโลกไป มันหมุนไป เหนื่อยมาก ๆ ถึงว่า อารมณ์นี้เป็นวัตถุ ต้องหยุดยังมันนะ มันเป็นสมบัติภายใน เป็นความรู้สึกภายใน ต้องหยุดยังอันนี้ก่อน หยุดยัง หัดหยุดยัง หัดเบรค ห้ามล้อไว้ หยุดยังไว้

จากหัวใจที่พะรุงพะรัง หัวใจที่ทุกข์ยาก หัวใจที่กระเซอะกระเซิง ไม่เคยมีความรู้สึกถึงความสุขมันเป็นอย่างไรเลย มันจะเริ่มรู้จักตรงนี้แหละ ถ้าเห็นโทษแล้วมันจะหยุด เราเอาอารมณ์นี้

มาเทียบกับวัตถุ มันเห็นโทษ เห็นโทษของแก้วแหวนเงินทอง เห็นโทษของอารมณ์ความรู้สึก ไอ้ที่ทุกข์อยู่นี้เพราะอะไร นี่หัดยับยั้งไว้ๆ มันก็จะมีการปล่อยวาง

เหมือนกับเราเอาของไปเก็บ แก้วแหวนเงินทองนี้เก็บไว้ก่อน เอาไว้ในตู้เซฟเราก็สบาย ไม่ต้องอยู่ในกำมือของเรา ถ้าเราชำระอารมณ์ความรู้สึกได้นะมันก็เหมือนกัน เรายับยั้งได้หรือเราสงบมันได้ เหมือนกับว่าเราก็คลายตัวออก เหมือนกัน จิตนี้ไม่เสวยอารมณ์นั้นไง นี่มันสงบ ความสงบของจิต

พอความสงบของจิต จิตมันต้องสงบก่อนนะ พอสงบมันก็หัดวิปัสสนา จิตสงบมีความสุข มีความสุขมาก ก็ถึงว่าจิตพระรุ้งพระรัง จิตที่ร้อน เหมือนคนกระหายมากแล้วได้ดื่มน้ำ คนหิวมากได้กินอาหารอ่อม ความว่างแสบว่างได้นอนหลับตื่นแล้ว นี่มีความสุขไหม? มี เพราะมันเป็นเรื่องของใจ ความสุขภายใน ไม่ใช่ความสุขจากการไปแสวงหาจากภายนอก อันนั้นของเขา โลภียะ อารมณ์ของโลภียะอย่างหนึ่ง มันมีความสุขที่ได้แก้วแหวนเงินทองนั้นอย่างหนึ่ง แต่ถ้ามีความสุขจากการปล่อยวาง จิตเป็นสมาธิ มันอีกอย่างหนึ่ง

สุขไม่ได้เจือด้วยอามิส สุขจากการใจเสวยใจ ใจเสวยความรู้สึกพอตัว เอกัคคตารมณ์ ใจนี้เป็นหนึ่ง จิตนี้พักทั้งหมด นั่นละคือจิตสงบ เป็นสมาธิ สัมมาสมาธิ สัมมา คือการตั้งใจไว้มัน ตั้งใจไว้ถูกต้อง นี่สมบัติภายใน งานความจริง ที่ว่าความจริง จริงสุดส่วน จริงของเรา จริงในการนั่งอยู่เฉยๆ ก็จริง จริงล้วนๆ เป็นสมบัติของเราด้วย เกิดเป็นมนุษย์ ถึงไม่เป็นผลไม้ที่เนาไปเปล่าๆ

เวลาเราปอกมะม่วงใส่ปาก รสชาติจะเป็นอย่างไร จิตสงบแล้วเราก็เสวยรสชาติแล้ว ทีนี้มะม่วงนี้ มันมีนะ บางทีมะม่วงมียาพิษ มะม่วงต้องล้างน้ำก่อน ต้องวิเคราะห์หิวจี้ว่า มะม่วงให้คุณค่ากับร่างกายอย่างไร ถ้าหมอ จะรู้ว่าสิ่งใดให้คุณค่ากับร่างกาย หมอจะรู้หลบหลีกเป็นนะว่าอาหารอันนี้จะให้โทษกับร่างกาย อาหารอันนี้จะให้ประโยชน์กับร่างกาย

ความคิดนี้เริ่มคิดแล้ว จิตนี้มันเสวยอารมณ์ใช่ไหม มันก็เหมือนกับมันกิน พอมันกินนี่มันเป็นธรรมชาติของมัน ธรรมชาติของหัวใจ ธรรมชาติของธาตุรู้ต้องกินอารมณ์ หัวใจนี้อยู่โดยธรรมชาติของมันเองไม่ได้ มันจะรู้ส่งออกอยู่ตลอดเวลา อาศัยความรู้สึกอันนี้ มันก็จะเห็นภาพขึ้นมา เห็นความรู้สึก ใจอยู่ที่ไหนขึ้นมา ถ้าเราปล่อยเฉยๆ มันก็จะเหม่อลอยไปโดยไม่มีสติ สติมันจับหัวใจอันนี้ไว้ มันจะเห็นนะ เพราะมันผ่านตัวนี้ ผ่านภาพ มันก็แยก เพราะมันเสวยอารมณ์ใช่ไหม ก็เหมือนกับกินอาหารเข้าไป

นี่ดู เอาตัวหัวใจไปดู เอาตัวอารมณ์ความรู้สึกนั้นมาดู มาแยกแยะ เหมือนที่ว่า เราดูผลไม้
นั้นล่ะ เราดูแบบหอมเขาดูกันนะว่า อาหารนั้นมีโทษหรือไม่โทษ จิตนี้มันเสวยอารมณ์เข้าไป
มันเป็นความรู้สึกทั้งหมด เราดูสิว่า ตรงไหนมันเป็นปากที่กิน ที่เสวยอารมณ์เข้าไป จิตนี้เสวยอารมณ์
เสวยอย่างไร ถ้าเราทำจิตสงบ เราไม่คิดเลย เราปล่อย สติเราขยับยั้งไว้ กอดคั่นไว้ เราอั้นไว้ กลั่นใจไว้
พักหนึ่ง มันจะมีความรู้สึกอยู่แต่ไม่มีอารมณ์ นั้นมันไม่เสวย

แล้วถ้ามันเสวยเข้ามา มันเสวยจากอะไร

คุณะ คุณิรยาของการเข้าไปเสวย หอมเขาจะจับ เขาจะเอาอะไรมาดูได้ เขาต้องเอาเชื้อโรค
หรือเอาอะไรมาวิเคราะห์ให้ใหม่ เขาถึงจะเห็น ใ้อปัญญาธรรมของเรา ที่ว่าจะรู้ความจริงขึ้นมา
ต้องเอาวัตถุดิบที่เป็นอารมณ์ขึ้นมาวิเคราะห์ นี่วิปัสสนาอยู่ตรงนี้ วิปัสสนาอยู่ตรงนี้ ตรงต้อง
วิเคราะห์วิจัย ไม่ใช่เข้าไปรู้

มีอยู่มากมายเลยที่ว่า ทำใจให้สงบ แล้วจิตสงบนี้เข้าไปรู้เท่าแล้วจะปล่อยวางไว้ตามความ
เป็นจริง... ไม่ใช่หรือก ได้ยินได้ฟังมามากเลย แล้วเป็นอย่างนี้เกือบทั้งนั้น เกือบทั้งนั้นเลยนะ ให้ถึง
๕๕ เปอร์เซนต์เลย เพราะมันแปลกประหลาด จิตนี้สงบแล้วจะแปลกประหลาดมาก มันจะปล่อย
วางแล้วมันจะมีความสุขมาก แล้วจะเคลิบเคลิ้มไปเลย เพราะจิตนั้นมันสงบจริงๆ แล้วสามารถ
อธิบายได้ด้วย

แต่มันขาดที่ว่า หอมนี้ยังไม่ได้วินิจฉัยโรค ยังไม่ได้วิเคราะห์โรค ยังไม่ได้พิจารณาเข้าไปให้
เชื้อโรคนั้นตาย ฉะนั้น การเข้าไปรู้เหตุของใจแล้วว่าอันนั้นเป็นผลแล้วนะ นี่น่าคิดมาก จะฟังรู้เลย
เวลาพูดกัน ชาวพุทธพูดกันจะว่าอย่างนั้นทั้งนั้น เข้าไปรู้เท่านั้น เข้าไปรู้แล้วก็ว่าอันนี้ใช่ ก็เข้าไปรู้
ก็เข้าไปอย่างนี้ แค่เข้าไปดูใจเสวยอารมณ์เท่านั้นล่ะ ตามพระพุทธเจ้าสอน ต้องเดินมรรคตรงนี้ถึง
จะถูกนะ มรรคปฏิบัติ เดินมรรคตรงนี้นะ คือว่า ต้องมีการทำงานที่ชอบใจ

จะเข้าไปรู้เฉยๆ มันก็เหมือนกับว่า เราเข้าไปเห็นเงินในธนาคารแล้วก็กลับมา เงินใน
ธนาคารนั้นจะมีเป็นพันๆ ล้าน มันก็ไม่ใช่ของเรา เราเห็นอยู่ เงินนะ รู้ด้วยเงินมีตรงไหน วางไว้
ตรงไหน รู้ แต่เงินนั้นเป็นของเราไหม ถ้าไม่ใช่ของเรา เราจะมีสิทธิใช้ไหม

จิตเข้าไปรู้ออกมาแล้ว มันก็จะเป็นอย่างนั้นนะ มันเข้าไปเห็นแล้วมันรู้ แต่มันไม่ได้หยิบ
เงินนั้นออกมา ไม่ได้วิเคราะห์วิจัยแล้วหยิบผลออกมาจากตรงนั้น แล้วออกมามันก็จะเสื่อมไป คือ

ว่า การไปจำเงินของเขามา ไปเห็นภาพนั้นมา แต่สิทธิไม่ใช่ของเรา เงินนั้นเขาก็ไปใช้ที่อื่นซะ เจ้าของเขาต้องเอาไปใช้อยู่วันยังค่ำ แล้วมันก็ต้องหมดไป เราก็ได้แค่ไปเห็นภาพนั้นมาเท่านั้น แล้วก็เข้าใจว่าเป็นของเรา แล้วเราได้ประโยชน์อะไรขึ้นมา

จิตที่เข้าไปเห็นสภาพนั้นออกมาแล้วมาพูด วันหนึ่งจิตนั้นต้องเสื่อม มันเป็นอนิจจัง สัพเพ ธมมา อนตตา นี่เป็นอนัตตา การปฏิบัติธรรมขึ้นมามันมีเสื่อมและมีเจริญ การปฏิบัติธรรมนะ จิตนี้สงบแล้วมันก็จะเสื่อมไปข้างหน้า จิตนี้สงบแล้วเราต้องพยายามทำความสงบนั้นต่อเนื่อง ให้ตั้งมั่นนะ แล้วพยายามหาจำเลยให้ได้

งานการขุดคุ้ยค้นหากิเลส ฟังนะ การขุดคุ้ยค้นหา ความสงบ ความพอใจ เรามีเงินอยู่คนละหลายๆ ล้าน แล้วไม่มีสินค้ายาใดๆ ขยายให้เราได้เลย เราจะมีเงินไว้ทำไม เรามีสมบัติ เราทำสมาธิมีความสุขมหาศาลเลย แล้วเราปล่อยให้สมาธินี้เสื่อมไปโดยไม่ได้ยกขึ้นวิปัสสนานะ มันเหมือนกับเรามีเงินมหาศาลเลย แล้วเราใช้เงินไม่เป็น แล้วออกมาก็มาคุยกันนะ ออกมานะ การเข้านะ ใช้คำว่า “ออกมา” ว่ามันเป็นอารมณ์ภายใน จิตนี้เข้าไปในสมาธิ มันต้องเป็นการเข้าคือว่า ทำใจให้สงบมันต่อสู้กับความฟุ้งซ่านมากแล้ว นี่คือการเข้าไป

การออกมา คือการออกจากสมาธินั้นมาเป็นอารมณ์ปกติ ถ้าคนมีความชำนาญการนะ จะออกไม่ออก มันเป็นสมาธิโดยธรรมชาติเลย จะคุยจะอะไรมันเป็นสมาธิอยู่แล้ว อันนั้นยกไว้แต่ผู้ที่ชำนาญการ

แต่เราพูดถึงผู้ใหม่ พูดถึงผู้เริ่มปฏิบัติ การเข้า เห็นใหม่ การเข้าเหมือนกับเรากำลังเข้าไปในจุดศูนย์กลางเลย แล้วเวลามันจะออกมาเป็นปกติ มันจะถอนออกมา ถอนออกมาเป็นอารมณ์ปกติของปุถุชนนั่นนะ นั่นการเข้าการออก ออกมาแล้ว เรามาใช้อยู่นี้มันเสื่อม เราถึงต้องประคองเข้าไปหาๆ อันความสงบนี้ แล้วถ้าไปหาแล้วก็เหมือนกับมีเงินแล้ว นั่นแหละคือเรามีเงิน เงินนี้ก็เป็นอย่างหนึ่งในสัมมาสมาธิ ความเห็นชอบ

ถ้าเห็นผิด มันก็ใช้สมาธินี้ผิด ความเห็นชอบ คำริ มรรคองค์แรกเลย คำริชอบ คำริลงทำงานงานวิปัสสนายกขึ้น กาย เวทนา จิต ธรรม เอาอารมณ์ความรู้สึกนั้นมาวิเคราะห์ เห็นใหม่ อันนี้หมายถึงว่า เราจับจำเลยได้ เราจะได้งานอีกชิ้นหนึ่ง “งานชอบ” อันนี้เป็นมรรคแล้ว เป็นมรรคเป็นผลในศาสนาเรา ศาสนาพุทธไง

ไอ้เริ่มต้นมรรคหยาบๆ เข้ามานั้น มันเป็นมรรคเป็นโลกียะ เป็นโลกเขา เราต้องอาศัยอันนั้นเดินมา ต้องมีฐานเดินขึ้นมาทั้งหมด ไม่มีอะไรลอยมาโดยไม่มีพื้นฐาน ต้องมีเหตุถึงจะมีผลขึ้นไปตลอด เราก้าวเดินขึ้นมาจากเหตุแล้วมาหาผล ก้าวเดินจากนั้นขึ้นมาๆ เห็นไหม ภูมิของใจมันยกขึ้นสูง การก้าวเดิน ใจต้องเดินไป ใจอยู่เฉยๆ ไม่ได้ ใจอยู่เฉยๆ คือมันนอนจม จิตสงบแล้วก็นอนจมอยู่นั้น จิตสงบแล้วต้องออกทำงาน ออกทำงานภายใน

“อ้าว! ก็ไหนว่าทีแรกไม่ให้คิดใจ”

ไม่ให้คิดใจเมื่อมันยังเป็นเด็กน้อย มันยังไม่สามารถช่วยตัวเองได้ นี่ไม่ให้คิด

มันรักษาตัวมันเองจนมีความรู้ความเข้าใจพอสมควรแล้วต้องคิด

นักกีฬาฝึกซ้อมมาเพื่อขึ้นเวที นักกีฬาฝึกซ้อมมาเพื่อลงสนาม ฝึกซ้อมก็ทำให้หัวใจให้สงบ นั่นนะ เวลาหัวใจสงบแล้วทำไมไม่เอาผลขึ้นมาล่ะ นักกีฬาซ้อมแล้วไม่ได้ขึ้นสนาม นักกีฬานั้นจะไม่ได้เหรียญทอง จะไม่มีการแพ้ไม่มีการชนะ หัวใจที่ทำสงบแล้วไม่มีการวิบัติส่นาจะเอาผลมาจากไหน มันซ้อมจนมันแข็งแรง แต่ไม่ยอม...แต่งานที่มันจะได้ผล มันจะผลประโยชน์ที่ได้ตอบแทนมา...ไม่ทำ

เราประกอบธุรกิจ เราทำสินค้าไปขาย การทำสินค้านั้นเราทำขึ้นมาเกือบตาย ขายได้แล้วถึงเป็นสมบัติของเรา ทำสินค้าขึ้นมาแล้วขายไม่ได้ มีแต่ขาดทุนกับขาดทุนเท่านั้น การประพฤติปฏิบัตินี้ก็เหมือนกัน ทำใจให้สงบแล้วนั่นนะ มันก็มีต้นทุน มันก็มีสินค้า มีพร้อมทุกอย่างเลย วิบัติส่นาลงไป ยกจำเลยขึ้นมา จับเหตุให้ได้ ดู! ดู! นั่นนะ จับขึ้นมา มันจะได้ผลตอบแทนตรงนั้น เพราะการต่อสู้ นี่แหละคือการกำลังจะขายสินค้าแล้ว กำลังต่อรอง

มรรคมันหมุนนะ งานชอบ งานคือการพิจารณา งานชอบ งานลงที่ตรงหัวใจที่มันไปติด หัวใจนี้มันไปติด มันติดโดยธรรมชาติอยู่แล้ว เพราะมันเป็นยางเหนียว เพราะมันมีกิเลสอยู่ ที่นี้มันหมุนไป ธรรมชาติของมันต้องหมุนไปเพื่อกิเลสมันใช้อยู่แล้ว พอเราตั้งใจ เราพร้อมนะ เรามีสมาธิขึ้นมา มันมีแรงต่อต้าน

จากไม่เคยการต่อสู้ จากไม่มีการต่อสู้เลย จากไม่เคยเห็นหน้า จากเป็นจู้จ๋า จากเป็นได้อำนาจ แต่เพราะเราเป็นชาวพุทธ เราเชื่อพระพุทธเจ้า เราถึงจะทำงานความเป็นจริงภายใน เป็นที่งาน ยอดของคน ยอดของคนผู้จะหักง้าวานออกจากโลก เป็นงานจริงๆ งานที่ได้ประโยชน์กับ

ศูนย์กลางหัวใจตรงนั้น ศูนย์กลางของหัวใจนะ ลงที่ตรงกลางนั้นเลย ฝังลงไปตรงที่หัวใจอันนั้น มันเป็นสมบัติอันนั้น แล้วเป็นปัจจัยตัดตั้ง รู้จำเพาะตน อันนั้นยอดเยี่ยม เป็นผู้ที่ชนะโดยที่ไม่ต้อง ออกรบ ชนะทุกอย่าง เพราะมันเหนือโลก ชนะทุกอย่าง ทุกอย่างไม่ติด ไม่สามารถเข้าไปติดอันนั้น ได้เลย

เพราะชาวพุทธ พุทธะ คือผู้รู้ “พุทธะ” งานลงตรงนั้นสิ งานลงตรงนั้นเพราะว่าสิ่งนั้นมันเป็นสิ่งที่ดีที่สุด สิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ดีที่สุด พระพุทธเจ้าสอนนะ ถ้าพระพุทธเจ้าไม่ได้สอนไว้ เราไม่เข้าใจนะ เราจะหาไม่เจอ มันไม่น่าเชื่อหรือกว่า ของที่มีความยอดเยี่ยม เป็นของที่ดีที่สุด มันอยู่ที่เรา ในร่างกายเราเอง ใครจะพูดให้เชื่อได้ นี่พระพุทธเจ้าบอกไว้แล้ว

ถึงว่า ลงตรงนั้น จับขึ้นมาดู ว่าใจมันเสวย เสวยอย่างไร วิเคราะห์อย่างไร การวิเคราะห์มันต้องแบ่งแยกไขใหม่ ทดลองไขใหม่ เพาะเชื้อไขใหม่ นี่อารมณ์ที่มันมี มันก้าวเดินไปอย่างไร เห็นขามันใหม่ สัญญามันเกิดขึ้นจากอะไร เวลามันเกิดขึ้นมา สังขารมันปรุงไปอย่างไร สังขารนะ สังขาร คือความปรุง ความแต่ง ความคิดที่ส่งเสริม สังขาร คือความคิดที่เสริมมันขึ้นไป มันรู้อยู่เฉยๆ ชาตินี้รู้อยู่เฉยๆ แต่พอมีภาพเสวยอารมณ์ปั๊บ มันก็ขึ้นมา นั่นสัญญาพร้อมแล้ว สังขารไง พอพร้อมขึ้นไป เพราะมันจะรู้ ต้องมีวิญญาณพร้อมไขใหม่ วิญญาณ ความรู้สึก รู้สึกในอารมณ์นั้นละ เวทนารับรู้สิ แบ่งแยกดีไม่ดี สังขารหมุนไปเลย วิญญาณรับรู้พร้อมๆๆ ไป

ถ้ามีสมาธิ มีความมีสมาธิอยู่ จิตตั้งมั่น มันจะรู้ แล้วมันจับได้ ต้องเห็นกิริยาการก้าวเดิน เหมือนกับเพาะเชื้อแล้วมันมีขยับออก ขยับออกด้วย...อารมณ์นี้มันแปรสภาพ มันมีการแบ่งแยก ให้เราเห็นร่องรอย ร่องรอยที่กิเลสมันจับหัวไว้ มันใสไว้ตรงไหนละ มันใสเลยนะ เพราะธรรมชาติมันใสไปอยู่แล้ว ธรรมชาตินี้ ความคิดพุ่งออกๆๆ ถ้ามันเหนียว มันจะเพื่อยนะ มันก็ปล่อย เพื่อย หยุด ก็คิดไม่ได้ อย่างเช่นเราคิดจนล้า

แต่ถ้ากิเลสนี้มันไม่ล้า ฟังนะ อย่างเช่นเวลามันทุกข์หนักๆ เราโกรธหนักๆ เราโกรธหรือเรารักมากๆ เราหลงมากๆ ว่าอย่างนั้นเลย หลงด้วย มันจะคิดไปนะ คิดอย่างมากเลย คิดอยู่อย่างนั้นนะ หยุดไม่ได้นะ จนเป็นบ้าเป็นหลังละ นั้นนะกิเลส

แต่ถ้ามันยับยั้งด้วยสติ ยับยั้งๆ เห็นใหม่ พอยับยั้งก็กลับมาคิดใหม่ แต่คิดคราวนี้มันคิดด้วยปัญญา คิดด้วยธรรมพระพุทธเจ้า ปัญญาธรรมนะ ด้วยมรรค คิดค้นดู พอลึกค้นดู มันจะเปรียบเทียบอารมณ์ เวลาคิดค้นดู มันปล่อย มันเห็นสภาพไขใหม่ เห็นสภาพนี้มันจะรู้เลย จะรู้ละ

พอรู้ว่าแบบนี้ มันคิดชนะ คิดละ เวลามันคิดแบบที่มรรคมันหมุนไปนี้ มันคิดหักขา เหมือนเราคิดแล้วเราก็หักขาไปด้วย หักไม่ให้มันเดินต่อ แล้วมันหยุดนะ มันรู้โทษ เห็นคุณเห็นโทษ มันจะสุขสบายนะ โอ้! เราชนะ

มันแปลกจริงๆ แปลกที่เราสามารถหักห้ามใจได้ หักห้ามได้หมดเลย คำว่า “หักห้ามใจ” อย่าไปเทียบข้างนอกนะ เทียบข้างนอกว่า “แล้วคนที่ยับยั้งได้ เขาไม่...เขาเป็นผู้ดี เขานิ่มนวล ทำไมเขาต้องทำถูกแล้ว”... ไม่ใช่ ความนิ่มนวลก็อ่อนอยู่นั่นนะ

หักห้ามอันนี้หมายถึงว่า หักห้ามกิเลส คนนิ่มก็หักห้ามแบบนี้ๆ คนแข็ง คนแรง ก็หักแบบรุนแรง การหักอันนี้มันพอดีกับใจของทุกๆ ดวงที่ทำมาทั้งนั้น คือว่าพอดีใจ สมควรแก่กรรม มันหยุด ใช้คำว่า “หักห้าม” หักห้ามนี้หักห้ามด้วยมรรค ไม่ใช่หักห้ามแบบกดไว้เช่นนั้น ข้างนอกเขาหักห้ามด้วยการกดไว้เฉยๆ อันนี้หักห้าม ตัดขาด มันจะประหารกิเลส มันจะหักห้ามอย่างไร มันจะเหมือนกับข้างนอกได้ที่ไหน ประหารนะ ต้องประหาร

การประหารกิเลส การชำระกิเลสด้วยกระแสของธรรม ด้วยธรรมจักร จักรภายใน มันหมุนอยู่ข้างใน มันประหารสิ พอมันประหาร มันทิ้ง มันก็ได้รับนะ รสนะ ทิ้ง ประหาร ทิ้ง มันเป็นนามธรรม กิเลสนี้เป็นนามธรรม เวลาธรรมจักรมันเกิด มันก็เกิดจากนามธรรม เพราะอารมณ์นี้เป็นนามธรรมใหม่ อารมณ์ที่เราหมุนขึ้นมา นั่นนะ มันชำระเลย มันตัดเลย นั่นละประหาร นั่นละอันนั้นถึงรู้จริง เพราะประหารปีบ มันจะขาด

ไอ้ที่เข้าไปรู้ เข้าไปจ่อมไว้นั้น มันไปรู้เท่า การรู้เท่านี้โดนกิเลสหลอก การปฏิบัติเข้าไป การทำสมาธิเข้าไป นี่มันออกแรงมากแล้ว มันล้าแล้ว เข้าไปถึงตรงนั้นไปเห็นความสงบแล้วออกมา นั่นมันว่ามันเข้าใจ กิเลสความจริงมันสงบตัวลง มันจะชนะรอบหลังไง มันบังเงาไว้

แต่ถ้าประหารด้วยการใคร่ครวญแบบนี้ มันขาด มันตายไปเลย อันนี้ถึงว่า การตกลงสินค้าแล้วซื้อขายกันขาดออกไป เราได้ผลประโยชน์กลับมา ได้เป็นผล ได้จากผลของการใช้มรรคนั้น ประหารกิเลสของเราขาดออกไป อันนี้มันเป็นผลแน่นอน ไม่มีการแปรปรวน คงที่ มันก็ไม่อยู่ในกฎของอนัตตา เห็นไหม อันนี้ไม่อยู่ในกฎของอนัตตา

กฎของอนัตตานั่นคือการก้าวเดิน กุปชกรรม สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา กุปชกรรม อุกุปชกรรม ธรรมที่ไม่เสื่อมจากตรงที่ก้าวเดินแล้วเหยียบบันไดขึ้นไป เราก้าวเดินนี้ก็เหมือนกับเราย่ำไปบน

อากาศ มันไม่มีที่สามารถจะพักเท้าได้ แล้วเราไปถึงจุดหนึ่ง มันมีบันไดขั้นหนึ่งให้เราขึ้น มันจะตกจากบันไดขั้นนั้นมาในอวกาศอีกหรือ

ขานี้เดินในอากาศสิ เหมือนกับเราย่ำเดินอยู่บนอากาศ นั่นล่ะขณะย่ำเดินคือการที่เรากำลังปฏิบัติกันอยู่นี้ หัวใจกำลังไม่มีที่พัก หมุนเข้าไปๆ นั่นล่ะ มันยังเหยียบที่ไม่ได้ พอมันวิเคราะห์วิจัยจนเข้าใจแล้วมันปล่อยวางไว้ตามเป็นจริง มันปล่อยวางตามเป็นจริง ขาดออกไปเลย นั่นล่ะมันก็ไปยืนอยู่บนบันไดที่มีที่ยืนแล้ว ไม่นัดตา อันนี้พ้นจากนัตตาออกไป มันไม่เสื่อม พอมันไม่เสื่อมมันก็เข้าใจตามความเป็นจริง

การเข้าใจตามความเป็นจริงเพราะไปรู้จริง ไปเห็นจริง ไปสัมผัสจริงๆ ความจริงของศาสนาถึงเป็นความจริง คำสอนนี้ถึงเป็นคำสอนที่จริง แต่เรามันปลอม เราไม่สามารถเข้าถึงความจริงได้ก็เลยล้งเลวศาสนาหรือเปล่า มรรคผลมีหรือเปล่า ถึงเข้าไม่ถึงกันนะ เข้าไม่ถึงก็ติดอยู่อย่างนั้นล่ะ คิดว่าการกระทำอันที่ทำการอยู่นั้นเป็นศาสนา

ศาสนาจริงๆ ศาสนธรรมนี้เป็นทางเดิน ไม่ใช่ทำการอย่างนั้นนะ ทำกันอย่างนั้นล่ะมันเป็นศาสนาอะไร ศาสนธรรมนี้ เพราะหัวใจนี้เป็นที่รอง ที่ลี้มรธรรม หัวใจนี้เป็นที่ลี้มรของธรรม มันถึงต้องเข้าใจถึงความจริงสิ เข้าใจถึงความจริง

มันถึงว่า กินมะม่วงเข้าไป พอผ่านนี้แล้วมันเข้าไปอยู่เลย จะไม่ต้องให้ใครมาบอกเลยว่ารสของมะม่วงนี้เป็นแบบใด แต่ถ้าเราไม่รู้ เราศึกษาทุกซันั้นเลย แล้วก็มาเถียงกันอยู่อย่างนั้นล่ะ ร่างกายนี้ก็เหมือนกัน เราได้พิจารณากาย เวทนา จิต ธรรม แล้วก็เหมือนกับเรากินมะม่วงเข้าไป นั่นล่ะ ขณะนี้มะม่วงเข้าไปอยู่ในท้องของเราแล้ว เรารู้รสของมันทั้งหมด แล้วรู้ด้วยว่ามันเป็นประโยชน์กับร่างกายขนาดไหน ไม่เป็นขนาดไหน มันต้องจับสิ่งที่เหลือเป็นกากออกไป เหลือแต่วิตามินไว้ในร่างกาย

การพิจารณาจนปล่อยวางไปแล้ว เห็นไหม มันรู้เท่า รูป รส กลิ่น เสียง มันรู้เท่าหมด มันเอามาใช้เป็นประโยชน์ต่อไปนี้ เมื่อก่อนกินไม่รู้เรื่อง ต่อไปจนจิตมันเดินบนอากาศแล้ว พักอยู่บนขั้นบันไดแล้วนี้ คนมีหลักยืน คนมีหลักยึด คนมีหลักกับคนไม่มีหลักก็ต่างกัน หลักของใจมันมั่นคงแล้ว คนหลักมันคงมันก็ไม่ทำตัวเหลวไหลนะ แล้วจริงจัง มันยังได้กินของจริงเข้าไปแล้วนี้ ของจริงที่เข้าไปอยู่ในใจของเราแล้วมันยังจริงต่อไป ขณะอย่างนั้นแล้ว คนที่ผ่านอย่างนั้นถึงเป็น

คนจริง ธรรมจริงๆ เห็นผลแล้ว จากการปฏิบัติแล้วยังจะเอาให้มากขึ้นไปใหญ่ มันได้ลิ้มรสไปเรื่อยๆ เห็นคุณค่าไปเรื่อย มันก็ย้อนกลับมาดูนะ มันต้องย้อนดูไปดูกลับๆ

การประพฤติปฏิบัติมันจะมีการประสบความสำเร็จ มีอุปสรรค จะเห็นผิดเห็นถูก การทำแล้วได้ประโยชน์ การทำแล้วไม่ได้ประโยชน์ การทำแล้วมันจะได้ตามความเป็นจริงบ้าง ก็เลสมัน หลอกให้มันหลงทางไปบ้าง สิ่งใดที่มักมาก สิ่งใดทำแล้วให้มันเฟื่องฟู...ไม่ใช่ การชนะที่ไม่ต้องชนะเลย เห็นไหม

แต่ก่อนที่จะไม่ชนะ ชนะโดยที่ไม่ต้องออกแรง ก่อนที่จะอยู่เฉยๆ ชนะโดยที่ไม่ต้องสงคราม ก็โอโฮ! ต้องรบก่อน กว่าเราจะสงบกาย เห็นไหม กว่าเราจะหัดสงบกายได้ นั่งเป็นชั่วโมงๆ นี่มันเจ็บปวดไหม แล้วเราสงบใจลงไปอีก มันนิ่งไหม

ก่อนที่จะไม่รบ มันต้องรบมาก่อน รบแล้วมันก็ไม่ต้องรบ เหตุไหนถึงจะเป็นเหตุควรทำก่อน ควรทำหลังละ ทุกขัง อริยสังขัง สมุทัยอริยสังขัง นิโรธอริยสังขัง มรรคอริยสังขัง มรรค ๔ ผล ๔ เห็นไหม...

...มันทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทำไมมรรคอยู่หลังละ ทำไมมรรคนี้ไม่อยู่หน้านิโรธละ ต้องมรรคก่อนถึงจะนิโรธสิ

นิโรธให้สงบก่อนไง มรรคมันถึงหมุนกลับมา มันต้องเดินเรื่อยๆ ต้องหมุนเรื่อยๆ มรรคเห็นไหม มรรคหมุนกลับมา นิโรธคือพักก่อน พอนิโรธแล้วมันเป็นนิโรธอันหนึ่ง แต่มันต้องเดินต่ออีก มรรคยังมีอีก

อนัตตาๆ ไปดูแต่ข้างนอก อนัตตา เราไม่มอง เราไม่ย้อนกลับมาดูตัวของเรา เปรียบเทียบเวลาเราเห็นพวกผลไม้มันเสียเร็วต่อหน้า เราสลดใจ เราเสียใจเลย แล้วเราก็ใช้ร่างกาย ใช้ชีวิตเรา โดยที่ทำไมไม่ได้เอาแก่นสาร ดูข้างนอกแล้วก็หันมาดูข้างใน ดูจากข้างนอกเข้ามา ดูผลไม้ข้างหน้า มันเห็นชัด ก็เหมือนดูภายนอก ภายใน เห็นคนข้างนอกเขาทุกข์ เขาเจ็บ เขาร้อน ก็สลดใจบ้าง ดีใจบ้างไปกับเขา แล้วเราก็ปล่อยให้เวลาเสียเปล่าไปๆ ก็เข้าใจว่างานมันเป็นงานความจริง “เข้าใจว่า” ก็กิเลสมันหลอกเอานะ “เข้าใจว่า” มันไม่เป็นตามความเป็นจริงนี่ ลองได้ลิ้มรสของความจริงสิ ใจความ “เข้าใจว่า” มันจะเข้าใจอย่างไร

ผู้ปฏิบัติหรือพระ พระด้วยนะ ยิ่งผู้ปฏิบัติมีศีลนะ จดเว้นทั้งหมด จดเว้นนะ ศีล ๘ เห็นไหม ไม่กินข้าวเย็น ไม่ฟังการร้องรำขับเล่น ก็ตัดรูป รส กลิ่น เสียง ตัดแล้วมันไม่มีเหรอ คนที่ตัดรูป รส กลิ่น เสียง มันไม่กระทบรูป รส กลิ่น เสียงเลยเหรอ?

ตัดมี เพราะรูป รส กลิ่น เสียงนี้เป็นของประจำโลก พระองค์ไหนบ้างที่จะพ้น ไม่มีเสียง ไม่คุยกัน ไม่ใช่เสียงเลย ตัดแล้วก็ต้องกระทบอยู่ แต่ตัดด้วยกตภา ด้วยศีล แต่ถ้าปฏิบัติไปๆ ที่ว่า ความจริงๆ มันตัดข้างใน ข้างในมันตัดแล้ว

จากเริ่มต้นก่อนจะตัดไม่ได้ ก็เอาศีลนี้มาบังคับก่อน มันตัดไม่ได้หรอก ใจมันวอกแวก เอา ศีลมาบังคับไว้ไม่ให้มันตัด มันหัดตัดจนมันตัดขาดจากข้างในนะ จิตมันปล่อย มันว่างอยู่ มัน ออกมานี้มันพร้อมกับความรู้สึก สติพร้อมเป็นอัตโนมัติ เห็นไหม ปล่อยมันก็ต่อ คึงมันก็หยุด สติ ทันที สติทัน เห็นไหม เวลาจะคิดอะไร สติมันทัน มันบอกไม่ต้องคิด หรือว่าคิดแล้วไม่มี ประโยชน์ หยุดทันที

หรือถ้าคนไม่รู้เรื่อง เวลามันคิดออกไป ใครมาเตือนเข้า อันนั้นไม่ดี ถ้าเห็นตาม เรายึด เรา ยัง หยุดทันที มันก็เห็นอยู่ ถ้าทำอย่างนี้ ถ้ามีสติยับยั้ง เราลองได้ อันนี้เป็นแบบว่าไม่สามารถช่วย ตัวเองได้ แต่ปฏิบัติถึงความจริงภายในแล้วนะ มันเตือนตัวมันเอง สติอัตโนมัติ มันเตือนตัวมันเอง มันพร้อม มันจะเตือนได้ เราต้องให้ผู้อื่นเป็นผู้เตือนผู้สอนตลอด มันจะถึงยับยั้ง ได้บ้าง

นี่ว่างข้างใน ตัดข้างใน ตัดออก จริงภายใน เราหาของจริงนี้ มรรคมี ผลมี พระพุทธเจ้า สอนตามหลักความเป็นจริง เพราะว่าก่อนจะสอนเข้าไปเห็นจริงแล้ว รู้จริงแล้วถึงได้มาสอน ผู้ที่รู้ จริงเห็นจริงมาสอน เขาของปลอมๆ จากไหนมาสอน เราเป็นผู้ฟัง ผู้ติดตาม แล้วเราฟังของจริง แต่ ใจมันเป็นของปลอม มันเชื่อปลอมๆ มันก็เข้าไปไม่ถึงใจไหน เครื่องส่งกับเครื่องรับมันจูนเข้าหากัน ไม่ได้ มันรับรู้เรื่องไม่ได้หรอก อย่างไม่รู้เรื่อง เครื่องส่ง เครื่องรับ ถ้ามันสมควรแก่กัน มัน รับได้รู้เรื่องหมด

เรานักปฏิบัติก็เหมือนกัน ผู้ที่ปฏิบัติ ลูกศิษย์พระพุทธเจ้าทุกคน พอสำเร็จแล้วจะเป็น พยานให้พระพุทธเจ้าว่า อ้อ! มันเป็นอย่างนี้ทุกคน พวกเราปฏิบัติก็เหมือนกัน จิตเข้าไปรับรู้ รสชาติอย่างใดก็แล้วแต่ มันจะเป็นพยานตามหลักความจริงนั้นนะ ทั้งๆ ที่ความจริงก็มีอยู่แล้วนะ แต่เราไม่สามารถเข้าไปรู้จริงได้ เราไม่สามารถเป็นพยานรู้จริงได้ พอเราปฏิบัติถึงจุดแล้ว บังคับตั้ง รู้จำเพาะตน แล้วพูดความจริงได้เท่าที่ความรู้เรารู้นั่นละ ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัตินี้ ผู้ใดรู้สึก

รู้ละเอียดเข้าไป จะรู้ชัดเข้าไปเรื่อยๆ แล้วจะสามารถชำระใจของตัวเองได้นะ ได้ผล ๒ อย่าง ชำระใจของตัวมีความสุขแล้ว ยังสามารถ เห็นใหม่

พระพุทธเจ้าถึงได้สอนไว้ว่า ต้องทำตนของตนเป็นที่พึ่งของตนให้ได้ก่อน ประโยชน์ตนไง พระพุทธเจ้าไม่ได้สอนให้ลูกศิษย์ให้เห็นประโยชน์ของคนอื่นก่อน ให้เห็นประโยชน์ของตนเป็นที่พึ่งแห่งตนได้ แล้วยังสอนผู้อื่นได้อีก เห็นใหม่

ก็เหมือนว่า ลูกศิษย์พระพุทธเจ้า พึ่งพระพุทธเจ้าสอน แล้วประพฤติปฏิบัติ สำเร็จแล้วเป็นพยานให้พระพุทธเจ้าด้วย แล้วยังสอนผู้อื่นต่อๆ กันมา ผู้ที่ปฏิบัติจริงสมควรแก่ธรรม สมควรแก่... เราปฏิบัติก็จริง นั่งก็จริง ทำก็จริง แต่มันไม่สมควร เรายังไม่รู้ตามความเป็นจริง ถ้ามั่นสมควรแล้ว มันต้องรู้ตามความเป็นจริงของมันเด็ดขาด เหตุมันพอ ผลมันไม่มี เอามาจากไหน เหตุมันพอ ผลต้องมี เราก็มั่นเหตุเรามากแล้ว แต่มั่นไม่พอ

เพราะเราว่านี่ ขึ้นชื่อว่าเรานี้ก็เลสมันหลอกมาแล้วขั้นหนึ่ง ขณะปฏิบัติ ไม่ต้องมีเรามีเขาใส่เข้าไปแต่ความเพียรอย่างเดียว ความเพียรนี้ใส่เข้าไปเลย มรรคผลรออยู่ข้างหน้า ขาดเฉพาะความเพียรของเราเท่านั้น ฆงปักอยู่ข้างหน้า เราเดินเข้าไปหาฆง เราหีบฆงได้ เห็นฆงอยู่ลิบๆ แต่เราเดินเข้าไปไม่ถึงสักที ตำราสอนอยู่ เห็นใหม่ ศาสนธรรมบอกอยู่ลิบๆ แต่เราก็เดินเข้าไปไม่ถึง แล้วพอเข้าไปไม่ถึงก็เห็นฆงนั้นลางเลือนลงเรื่อยๆ

เวลาเราทำงานเหนื่อยล้า ตาลาย พอเริ่มตาลายนะ การปฏิบัตินี้ พอทำแล้วเพลีย ทำแล้วเครียด ทุกอย่าง แล้วจะตั้งเป้าหมายไว้ผิดแล้ว ทำให้ปลอดโปร่ง ทำให้โล่งให้หมด ไม่ต้องหมายใดๆ ทั้งสิ้น เพราะจิตนี้มันจะเข้าถึงตรงกลางของมันเท่านั้น เพราะภาชนะของธรรมใจ จิตนี้มันเป็นตัวกลางอยู่แล้ว ไอ้ที่ทำให้ยุ่ง คือความคิด คืออารมณ์โลกทั้งนั้น ปล่อยออกทั้งหมด มันจะเข้าพอดี ปล่อยออกทั้งหมด

ที่นี้ปล่อยออก คำว่า “ปล่อยออก” ปล่อยออกอย่างไร ปล่อยออกมันจะพอดีอย่างไร ปล่อยออกมันก็ร่วงสิ มันเป็นนามธรรม จะร่วงไปไหน การปล่อยออกๆ ก็คือการปล่อยความรู้สึกออก ปล่อยความนึกคิดออก มันจะเป็นตัวของมัน เพราะจิตนี้มันอาศัยสิ่งทีว่่านั้นเป็นตัวแสดงตัวเท่านั้น เราไปเสวย มันไปกินเข้า มันไปอาศัยอารมณ์นั้นแสดงตัวออกมา เราปล่อยออกให้หมดๆ ให้มันเป็นตัวของมันเอง นั่นคือพุทธะ

เพราะความไม่เข้าใจ ความเลินเล่อ ความเพอเรอ ความว่าคิดว่า จั๊บอันนั้นจะถูก จั๊บอันนี้จะถูก ถึงว่าถ้าไม่เป็นเลยต้องใช้คำปริกรรม กลับมาที่คำปริกรรมเลย พุทโธๆ พุทโธไว้เลย อาศัยคำปริกรรมแทนกับไอ้สิ่งที่ว่าสวยในใจอารมณ์ทั้งหมด เอาอันนี้มาเป็นจุดเด่น สิ่งที่มีมันจับปล่อยๆ มันพรั่าเพรื่อ มันไม่รู้เรื่อง ก็คือเอาพุทโธนี้มาเป็นจุดเด่น

ถนนมีทุกสาย เห็นไหม ซอกซอยเต็มไปหมดเลย...ไม่ไป ไปสายเมน ไปสายเมนก็กำหนด พุทโธๆ วั๊นนี้แหละ มันลงตรงนั้น กำหนดสายเมนไว้เลย ต้องจับให้อยู่ด้วยนะ เรากำหนดว่าจะไปสายเมน แต่เวลาไปจริงๆ แล้ว มันไปไม่ถึง แวะลงข้างทางหมดเลย พอแวะลงข้างทางก็โทษแล้ว “ศาสนามีจริงหรือเปล่า ว่าผลมีๆ มันอยู่ตรงไหน ทำมาเกือบเป็นเกือบตายไม่เห็นเจอสักที” เห็นไหม โทษแล้ว เพราะเราแวะข้างทางต่างหาก เราไม่เดินตรงไปตรงนั้นนี่ เราทำแล้ว เราไปไม่ถึงจุดนั้น แล้วเราก็ไปโทษว่าจุดนั้นไม่มี

ความคิดของใจมันหลอก ความคิดของใจนะ ของจริงมันมีอยู่ แต่ความปลอมมันหลอก เห็นไหม ความปลอมในใจมันสอน ความปลอมในใจมันเสียม ถ้าเราพุ่งไปถึงเป้าหมายก็จะถึงเป้าหมายไม่ให้ถึงละสิ มันกลัวไปเห็น แล้วกลัวจะคิดใจ กลัวเราจะทำอีก นี่กิเลสมันยับยั้งอย่างนั้น กิเลสมันหลอกอย่างนั้น มันเสียมอย่างนั้น เพราะการปฏิบัตินี้มันเพื่อชำระกิเลส การปฏิบัติเป็นการต่อสู้กับกิเลส กิเลสมันก็ต้องสอยเอานะสิ กิเลส ความรู้สึกนี้มันต้องสอย มันต้องยับยั้ง มันต้องต่อต้าน

พระพุทธเจ้าถึงได้สอนว่า กิเลสเท่านั้นที่มันชนะทุกคน มันอยู่เหนือทุกๆ คน อยู่เหนือโลกทั้งหมด แล้วก็ธรรมะเท่านั้นเหมือนกันที่จะต่อสู้กับกิเลสได้ ธรรมะของพระพุทธเจ้าเท่านั้น เพราะมันหักเข้ามาที่หัวใจ หักเข้ามาที่วรั้งใจ รังของมัน รังของเจ้าวัฏจักร ธรรมดาของผู้อื่นมีแต่วิ่งออกไปหา คือว่ากลับมาให้เจ้าวัฏจักรเป็นคนใสออกไป วิ่งหาออกไป ๑ โลกธาตุ เลยหา มันไม่เจอ

ธรรมะของพระพุทธเจ้าสอนว่า ให้หักกลับมาหาที่รังของมัน หาที่จุดต้นตอของการที่มันเสียมออกมา มันถึงจะเห็นหน้ากิเลส มันถึงว่าไม่ให้เราเข้าไปเห็นหน้ามัน ถึงได้ใสให้เราออกนอก ลู่นอกทาง มันกลัวจะไปรู้ไปเห็นมัน มันกลัวจะเห็นไปถึงจุด ถึงรากเหง้าของมัน นี่ถึงว่ามีศาสนา พุทธเท่านั้นนะ ศาสนาพุทธเท่านั้น เพราะว่าเข้าไปถึง...

อย่างเช่นภูเขา มันมีถ้ำไซ้ใหม่ ภูเขานี้ในถ้ำ ถ้ำนั้นเป็นที่อยู่ของเสือโคร่ง เสือใหญ่ กิเลสมัน อยู่ที่นั่น แต่ถ้ำเป็นทางอื่นนะ เป็นทางศาสนาต่างๆ จะสอนว่า มีภูเขา ภูเขานั้นคือที่พักที่อาศัย ที่ ยอดเยี่ยม คือทำใจสงบ ใจให้สงบ ใจให้สบาย ทุกศาสนาสอนหมด ทำให้จิตเป็นหนึ่ง ทำ ใจให้เป็นอาตมัน ทำให้ใจนี้ไปอยู่กับพระเจ้า ใจให้เรียบร้อย

แต่ศาสนาพุทธเรา ทำใจสงบแล้ว ต้องรื้อค้นหากิเลส ทุกคนทำใจให้สงบ ใจให้ถึงเป็น หนึ่ง เป็นอาตมัน นั่นละเป็นภูเขา เข้าไปอยู่ที่ภูเขานั้นเท่านั้น แล้วก็ไปนอนตายกันตรงนั้นหมดเลย แต่มันต้องค้นลงไปในถ้ำนั้นอีกล่ะ แล้วเข้าไปในถ้ำ ยังมีเสืออยู่ในถ้ำนั้นอีก จากภูเขาทั้งภูเขา เห็นไหม มันรุ่มร้อน มันเย็นไปหมด เขาไปนอนกันตรงนั้นหมดเลย

แต่เราชาวพุทธเข้าไปถึงนั้นแล้วยังต้องแสวงหาว่า ถ้ำมันอยู่ที่ไหน ถ้ำเขาปิดอยู่ ปากถ้ำเขา ปิด เหมือนภูเขาเป็นหินดานไปหมดเลย ไม่มีร่องรอยเลยว่าตรงไหนมันเป็นช่อง เป็นปากประตูถ้ำ นั้นมันถึงได้พลิกพลิกกันใจ...(เทพสิ้นสุดเพียงเท่านั้น)